

Adviesraad Sociaal Domein Nissewaard
Postbus 25
3200 AA Spijkenisse

E-mail : secretaris@asd-nissewaard.nl
Website : www.asd-nissewaard.nl

**Het sociaal domein
gedurende de
Raadsperiode 2022-2026**

**Adviesraad Sociaal Domein
Nissewaard**

Bestemd voor : Leden Gemeenteraad en College van B&W Nissewaard
Datum : 17 maart 2022

Inhoudsopgave:

1. Inleiding	4
2. De Adviesraad Sociaal Domein Nissewaard	4
3. Algemene uitgangspunten	5
4. Onderwerpen / Beleidsterreinen	8
4.1. Algemeen	8
4.1.1. Communicatie, voorlichting en inspraak	8
4.1.2. Integraal loket en integrale geregisseerde uitvoering	9
4.1.3. Sociale Kaart	10
4.1.4. Stapeling van bijdragen en kosten	10
4.1.5. Verduurzaming	11
4.1.6. Handhaving	11
4.1.7. Financiering	12
4.2. Inclusie	12
4.3. Zorg en ondersteuning	14
4.3.1. Beschermd wonen, maatschappelijke opvang, vrouwenopvang/huiselijk geweld	14
4.3.2. Hulpmiddelen en voorzieningen	15
4.3.3. Gezondheid en gezonder leven	15
4.3.4. Geestelijke gezondheidszorg	16
4.3.5. Personen met dementie	16
4.3.6. Personen met verward gedrag	17
4.3.7. Jeugd(zorg) / Gezin(szorg)	18
4.4. Werk en inkomen	18
4.5. Armoedebestrijding / Minimabeleid	19
4.6. Wonen (en zorg)	21
4.7. Verkeer en vervoer	22
4.8. Onderwijs (en zorg)	23
4.9. Welzijn	23
4.9.1. Senioren(beleid) / Ouderen(zorg)	24
4.9.2. Inwoners met een (licht) (verstandelijke) beperking en chronisch zieken	25
4.9.3. Eenzaamheid	25
4.9.4. Inburgeraars	26
4.9.5. Jeugd(beleid) / Jongeren(werk)	27

4.9.6.	Diversiteit en emancipatie	27
4.9.7.	Veiligheid en zekerheid	27
4.10.	Cliëntondersteuning	28
4.11.	Vrijwilligers en mantelzorgers.....	28
4.11.1.	Vrijwilligersbeleid / -voorzieningen / ondersteuning	29
4.11.2.	Mantelzorgbeleid / -voorzieningen / ondersteuning.....	30
5.	De rol van de Adviesraad Sociaal Domein Nissewaard	30
6.	Vervolg.....	31

1. Inleiding

Voor de Raads- en College-periode 2022-2026 liggen er weer vele uitdagingen voor het College van Burgemeester en Wethouders en de Gemeenteraad van Nissewaard.

Een mooie maar zware taak om het beste op de vele terreinen te bereiken voor de inwoners van en de ondernemers binnen de gemeente.

Voor wat betreft de Adviesraad Sociaal Domein Nissewaard zou de intentie daarbij moeten zijn om binnen het sociale domein de menselijke maat te hanteren en de burger centraal te stellen.

In het onderhavige document worden de adviezen, geformuleerd als uitgangspunten en standpunten, van de Adviesraad kenbaar gemaakt voor het beleid en de uitvoering in de komende raadsperiode.

2. De Adviesraad Sociaal Domein Nissewaard

Het College van B&W heeft de Adviesraad ingesteld om haar te ondersteunen bij beleidsontwikkeling op het sociaal domein en om inwoners hierin een stem te geven.

De bevoegdheden en aanvullende bepalingen daaromtrent zijn vastgelegd in de Verordening Adviesraad Sociaal Domein Nissewaard 2019.

De Verordening bepaalt dat de Adviesraad uit maximaal 15 leden en een onafhankelijk voorzitter kan bestaan.

De bevoegdheden van de Adviesraad strekken zich uit tot het beleid en de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet. Dit betreft derhalve de terreinen zorg, werk en inkomen.

De Adviesraad heeft een Werkgroep Inclusie Beleid (WIB), die het beleid en de resultaten beoordeeld betreffende de toegankelijkheid en geschiktheid van locaties, waaronder (openbare) gebouwen en ruimten, en (openbare) fysieke infrastructuur, zoals wegen en verkeers-inrichtingen.

De Adviesraad geeft, gevraagd en ongevraagd, onafhankelijk advies aan de bevoegde directeur, de portefeuillehouder, het college van B&W dan wel de Gemeenteraad teneinde het gemeentelijk beleid aangaande het sociale domein te richten op het optimaal kunnen participeren van alle inwoners in de samenleving, alsmede het bevorderen van de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van de inwoners.

De Adviesraad ziet toe op de uitvoering van het gemeentelijk beleid en signaleert knelpunten. Er wordt een eigen website beheerd en de Adviesraad publiceert jaarplannen en jaarverslagen.

Bij het adviseren en handelen van de Adviesraad Sociaal Domein geldt het volgende als leidraad: Iedere inwoner van de gemeente Nissewaard moet het leven op eigen wijze kunnen inrichten met gebruikmaking van de eigen mogelijkheden. Indien de inwoner onvoldoende in staat is om dit met de omgeving (sociaal netwerk) te realiseren kan deze daarbij ondersteund worden door de gemeente. Dit vanuit de gedachte dat iedereen volwaardig moet kunnen deelnemen aan de samenleving waarbij de inwoner een respectvolle behandeling ervaart.

De Gemeente Nissewaard is centrumgemeente in het kader van de samenwerking in de regio Zuid-Hollandse Eilanden (Brielle, Hellevoetsluis, Westvoorne, Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Nissewaard) voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang / huiselijk geweld.

In dat kader bestaat er een Regionale Adviesraad Begeleid wonen en Opvang (RABWO) waarin leden zitting hebben die zijn voorgedragen door de gemeentelijke adviesraden.

3. Algemene uitgangspunten

De volgende algemene uitgangspunten worden door de Adviesraad als basis gezien voor de dienstverlening vanuit dan wel in opdracht van de Gemeente Nissewaard in het kader van het sociaal domein:

a. Inclusie

- De sociale, fysieke en informatieve inclusie is de norm.
- Er is een eenduidige keuze gemaakt voor een systeem inzake toegankelijkheid en dit wordt integraal toegepast.
- De Lokale Inclusie Agenda komt binnen afzienbare termijn beschikbaar en direct daarna uitgewerkt in plannen die aansluitend uitgevoerd worden.
- Er zal één bestuurlijk aanspreekpunt zijn aangaande (lokale) Inclusie (agenda).

b. Voorlichting, informatie-voorziening en communicatie

- De voorlichting en informatie-voorziening is afgestemd op het specifieke onderwerp en de diverse doelgroep(en) en ook beschikbaar voor mensen met een visuele beperking.
- De inwoner staat centraal bij de communicatie met de gemeente, het toegepaste kanaal is naar voorkeur van de inwoner, de communicatie-lijnen zijn kort en de reactie-termijn is voorspelbaar en zo kort als mogelijk.
- Er komt op korte termijn een toegankelijke actuele Digitale Sociale Kaart beschikbaar voor inwoners en professionals. Daarvan wordt ook een papieren versie gepubliceerd.

c. Casus-behandeling

- Er komt binnen afzienbare termijn één (gemeente) loket voor het aanvragen van alle zorg, ondersteuning, begeleiding en voorzieningen in relatie tot het gehele sociale domein. Het behandelen van aanvragen vindt zoveel mogelijk integraal plaats door inzet van een casus-regisseur. Het resultaat van het proces levert een maatwerk-oplossing voor de inwoner.
- Bij behandeling van aanvragen, het verstrekken en de handhaving staat de menselijk maat voorop die volgens eenduidige regels wordt toegepast.
- Bij inschakeling van partners worden sluitende afspraken gemaakt van wie wat doet bij welke gebeurtenis en situatie.
- De verleende zorg en ondersteuning is passend in de nabijheid, tijdig en continue beschikbaar.
- Bij zorg en ondersteuning is de aandacht vooral gericht op preventie, vroegtijdige signalering en maatwerk.
- Bij zorg en ondersteuning wordt ingezet op samenwerking en samenhang, laagdrempelig, doelgericht en dichtbij.

d. Zorg en ondersteuning

- Voor personen die (zware) zorg en ondersteuning nodig hebben bestaat er een sluitende keten rondom hulpverlening voor deze personen en hun naasten. Er wordt ingezet op preventie en vroeg-signalering en inschakelen professionele hulp is direct mogelijk. Snelle melding (24/7) en snelle inzet van de juiste professionals voor beoordeling en toeleiding is geregeld.

- Wachtlijsten voor zorg en ondersteuning zijn onbestaanbaar, zeker indien er geen overbruggingszorg is.
- Voor de diverse relevante doelgroepen is er een goed geregelde en functionerende crisis-opvang.
- Preventie-programma's worden ontwikkeld voor de diverse leeftijds-categorieën en doelgroepen om verslechtering van gezondheid zoveel mogelijk te voorkomen.

e. Werk en inkomen

- De meest geëigende re-integratie-instrumenten worden ingezet voor duurzame uitstroom uit de Participatiewet.
- Een tegenprestatie heeft een meerwaarde voor de samenleving, waartoe ook vrijwilligerswerk en mantelzorg in aanmerking komen.

f. Armoede en minimabeleid

- Er dient zoveel mogelijk te worden voorkomen dat inwoners in armoede terecht komen, zeker als er kinderen betrokken zijn. Iedereen moet kunnen mee doen en zich kunnen ontwikkelen, waarvoor goede inkomens-ondersteunende voorzieningen bestaan die aansluiten op persoonlijke situatie.
- Er is specifieke aandacht voor de financiële positie van ouderen, chronisch zieken en gehandicapten.
- Het kunnen aanschaffen van de Rotterdampas tegen gereduceerd tarief leidt tot meer meedoen in de samenleving, maar zal niet ten koste gaan van voorzieningen voor de inwoners met een minimum-inkomen die geen gebruik (kunnen) maken van deze pas.
- De stapeling van bijdragen en kosten voor zorg, ondersteuning, begeleiding en voorzieningen wordt voorkomen.
- Een systeem voor vroeg-signalering van armoede is in samenwerking met de instanties en partners opgezet en in werking.
- Er zullen geen problematische schulden ontstaan door het verstrekken van bijzonder bijstand als lening.
- De gemeente gebruikt de beleidsvrijheden optimaal om de inwoners die dit nodig hebben zoveel mogelijk (geldelijk) te ondersteunen en de vereiste zorg te verlenen.

g. Wonen (met zorg)

- Er worden passende woonconcepten (met zorg) gerealiseerd voor de diverse doelgroepen, mede ter bevordering van de doorstroming. Het aantal beschikbare woningen in de sociale sector wordt op het benodigde niveau gebracht.

h. Vervoer en verkeer

- Er bestaat een fijnmazig, kwalitatief en efficiënt vervoers-netwerk die de daarvan afhankelijke doelgroepen integraal bedient.
- Belemmeringen voor de begaanbaarheid door mindervaliden van paden in het openbaar gebied worden actief opgespoord en opgelost.
- De verkeersveiligheid wordt gewaarborgd voor met name kinderen, ouderen en mensen met een beperking.

i. Welzijn

- Hulp en ondersteuning wordt door of via de gemeente geregeld als welzijn niet zelf met omgeving kan worden bewerkstelligd.
- Voor doelgroepen waarvoor dit bevorderend werkt wordt zorggedragen voor voldoende dagbestedings-, samenkomst- en vervoers-mogelijkheden.
- Welzijnswerk wordt laagdrempelig, doelgericht en dichtbij georganiseerd, waarbij samenwerking en samenhang zorgt voor een groter effect.
- De gemeente draagt zorg voor een veilige leefomgeving.
- De gemeente bevordert waar mogelijk de bestaanszekerheid en bestaansperspectief.
- Gerichte voorlichting wordt gegeven om de discriminatie te voorkomen en emancipatie te bevorderen en te borgen.

j. Handhaving

- Bij handhaving wordt ingezet op preventie, waarvoor juiste, volledige en begrijpelijke voorlichting en informatie wordt verstrekt en de dienstverlening is afgestemd op de inwoner en zijn situatie.
- Onjuist gebruik van voorzieningen wordt gecorrigeerd en misbruik wordt bestraft.

k. Onafhankelijke cliëntondersteuning

- De gemeente draagt zorg voor het invullen van de wettelijk taak aangaande onafhankelijke cliëntondersteuning en inzet van specialistische ondersteuning gericht op bepaalde problematiek is mogelijk.
- Kwaliteit en vindbaarheid van onafhankelijke cliëntondersteuning wordt versterkt.

l. Ondersteuning Vrijwilligers(-organisaties) en mantelzorgers

- De gemeente ondersteunt (vrijwilligers-)organisaties die toegang tot regelingen / voorzieningen bevorderen en die activiteiten organiseren en belangen behartigen van de diverse doelgroepen.
- De gemeente ondersteunt en ontzorgt vrijwilligers en mantelzorgers.
- Er wordt ingespeeld op de steeds beperktere inzet van vrijwilliger en mantelzorgers, zowel voor wat betreft aantal als belastbaarheid.

Deze volgorde waarin de uitgangspunten zijn vermeld houdt geen prioriteitsstelling in. In het vervolg van onderhavig document vindt nadere onderbouwing plaats van de uitgangspunten.

4. Onderwerpen / Beleidsterreinen

4.1. Algemeen

4.1.1. Communicatie, voorlichting en inspraak

De (publieks-)voorlichting en informatie vanuit dan wel namens de gemeente en de partners die door gemeente worden ingeschakeld, dient volledig en duidelijk op de meest geëigende moment(en) plaats te vinden, alsmede te zijn afgestemd op het specifieke onderwerp en de doelgroep(en) die het betreft.

Dit dient te geschieden in een begrijpelijk leesniveau en indien zinvol in meerdere talen.

De wijze waarop en de vorm waarin voorlichting plaatsvindt moet worden afgestemd op het onderwerp en de doelgroep(en), waarbij de juiste frequentie en combinatie van communicatiemiddelen dienen te worden gehanteerd. Dit kan via digitale media, zoals een website, e-mail voorziening en social media, maar ook op papier, via (lokale) kranten, folders of brieven.

Websites, formulieren, papieren- en digitale communicatie-uitingen zijn ook beschikbaar voor mensen met een visuele beperking.

Via de websites “Actief in Nissewaard” en “Er op uit in Nissewaard” is goede informatie te vinden over de vele activiteiten op vele terreinen in Nissewaard.

Daarnaast is het aanbod te vinden in het boekwerkje “HIER! gebeurt het in Nissewaard” dat op vele plaatsen te verkrijgen is. Als vervolg daarop is, op initiatief van het Lokaal Akkoord Sport en Bewegen, het boekwerkje “HIER! doet iedereen mee” uitgebracht, waarin het aangepast sport- en beweeg aanbod is opgenomen.

Dit is waardevolle informatie voor de inwoners en dient daarom gecontinueerd te worden, waarbij de informatie op de website frequent geactualiseerd en het boekwerkje periodiek opnieuw uitgebracht kan worden.

Indien er binnen de gemeente tijdelijke problemen zijn in relatie tot de toegankelijkheid, zoals opgebroken straten en uitval van openbaar- of doelgroepen-vervoer, dienen direct bekend te worden gemaakt, met een (telkens geactualiseerd) moment waarop de verstoring naar verwachting zal zijn opgelost. Er dient daarvoor een aparte webpagina te worden ingesteld, met vast en herkenbaar Internet-adres. Daarnaast kunnen berichten via social media worden afgegeven. Indien verstoringen gepland zijn, dan zal dit afhankelijk van de aard en omvang tevens worden aangegeven via (lokale) kranten, folders of brieven.

In de communicatie met de gemeente dient de inwoner centraal gezet te worden.

De communicatie-lijnen dienen kort te zijn en de reactie-termijn voorspelbaar en zo kort als mogelijk. Daarbij geldt ook afspraak is afspraak, dus afspraken dienen nagekomen te worden en, indien dit niet kan, met een melding daarvan aan de betreffende inwoner(s).

Dit geldt zeker ook ten aanzien van de behandelingstermijnen van bezwaarschriften.

De communicatie dient zoveel mogelijk te geschieden via de wijze die door de inwoner wordt verkozen. Dit betekent dat de gemeente ook telefonisch en via de balie bereikbaar en beschikbaar moet zijn voor inwoners.

De inwoners dienen actief vanuit de gemeente, daar waar dit zinvol, mogelijk en haalbaar is, betrokken te worden bij ontwikkelingen en besluiten die de inwoners direct raken, zoals buurt-aangelegenheden.

De wijze waarop dient te zijn afgestemd op de mate waarin inwoners worden bereikt en de inspraak-mogelijkheid zo groot als mogelijk is.

Mede afhankelijk van het onderwerp kunnen daarbij bestaande overleg-structuren worden ingeschakeld, als wijkplatforms, de Kindergemeenteraad en het Jongerenpanel, dan wel specifiek worden georganiseerd omtrent een bepaald onderwerp.

Uiteraard dient er serieus geluisterd te worden en waar maar enigszins mogelijk invulling worden gegeven aan de wensen van de inwoners. Er dient minimaal een terugkoppeling te worden gegeven op de inbreng van de inwoners, waarbij wordt aangegeven welke wensen wel en welke niet gehonoreerd kunnen worden met argumentatie.

Alle voorlichting, communicatie en geboden inspraak-mogelijkheden dienen periodiek te worden geëvalueerd, gevolgd door bijstellingen als er verbeter-mogelijkheden worden geconstateerd.

Kernpunten:

- (Publieks-)voorlichting en informatie volledig, duidelijk en op juiste moment.
- Voorlichting en informatie afgestemd op specifieke onderwerp en doelgroep(en).
- Juiste frequentie, leesniveau en combinatie van communicatie-middelen.
- Communicatie-uitingen ook beschikbaar voor mensen met een visuele beperking.
- Informatie over activiteiten in Nissewaard (digitaal/op papier) be- en actueel houden.
- Voortdurend Inzicht verschaffen in actuele toegankelijkheids-problemen in Nissewaard.
- Inwoner centraal bij communicatie met gemeente en kanaal naar voorkeur inwoner.
- Korte communicatie-lijnen en de reactie-termijn voorspelbaar en zo kort als mogelijk.
- Inwoners actief betrekken bij ontwikkelingen en besluiten die de inwoners direct raken.
- Afstemmen inspraak-mogelijkheid op zo groot mogelijke betrokkenheid inwoners.
- Zoveel mogelijk invulling geven aan wensen inwoners en beargumenteerde reactie.
- Voorlichting, communicatie en inspraak periodiek evalueren en waar nodig bijstellen.

4.1.2. Integraal loket en integrale geregisseerde uitvoering

De zorg, ondersteuning, begeleiding en voorzieningen voor inwoners is in vele (landelijk geldende) wetten en regelgevingen en (gemeentelijke) verordeningen en beleids- en uitvoeringsregels vastgelegd, welke telkens uitgaan van een bepaalde problematiek. Voor de inwoners is het vaak lastig om de juiste (combinatie van) hulp en de daarvoor aangewezen loketten daarvoor te vinden.

De gemeente zou één loket moeten bieden voor het aanvragen van alle zorg, ondersteuning, begeleiding en voorzieningen voor de inwoners (integrale ingang en toegang).

Zolang dit niet gerealiseerd is kan de gemeente een centraal verwijskloket inrichten voor het verwijzen naar het juiste loket en ondersteuning bij de aanvraag.

Er zijn een beperkt aantal Thuis-in-de-Wijk locaties. De naam van dit concept zou waargemaakt moeten worden, dus een Thuis-in-de-Wijk locatie in iedere wijk.

De uitvoering van zorg, ondersteuning, begeleiding en het verstrekken van voorzieningen dient integraal dan wel op elkaar afgestemd plaats te vinden, waarbij gemeente zorg draagt voor de regie door het aanstellen van een casus-regisseur.

De reikwijdte en de bevoegdheden van de casus-regisseur, ten aanzien van het hele palet aan betrokken partijen, dient duidelijk en vergaand te zijn. De continuïteit in de casus-regie moet gegarandeerd zijn en de continuïteit voor wat betreft de persoon van casus-regisseur dient nadrukkelijk nagestreefd te worden.

De zorg, ondersteuning en begeleiding en de verstrekking van voorzieningen is maatwerk en dient, ondanks de vrijheden van professionals, op elkaar afgestemd te zijn, waarbij de kwaliteit daarvan controleerbaar is en er voortdurend centraal inzicht bestaat in het gehele traject.

Maatwerk is mede afhankelijk van het empathisch vermogen van professionals. Deze dienen dit, voor zover onvoldoende aanwezig, aangeleerd te krijgen en daarop dient gestuurd te worden.

Kernpunten:

- Eén (gemeente) loket aanvragen alle zorg, ondersteuning, begeleiding en voorzieningen.
- Voorlopig gemeentelijk verwijzloket voor verwijzen en ondersteuning bij aanvragen.
- Een Thuis-in-de-Wijk locatie in iedere wijk.
- Aanstellen door gemeente van casus-regisseur voor afstemming en regie maatwerk.

4.1.3. Sociale Kaart

Er dient een toegankelijke Sociale Kaart te zijn, waardoor alle betrokkenen weten waar zij terecht kunnen voor vragen, advies en ondersteuning aangaande het sociale domein.

Dit zou een Digitale Sociale Kaart moeten zijn, vanwege de directe locatie-onafhankelijke toegankelijkheid, de inhoudelijke onderhoudbaarheid en de actualiteit van de informatie.

Deze Sociale kaart dient toegankelijk te zijn voor professionals, verwijzers en inwoners.

Naast de digitale versie dient periodiek papieren versie van de Sociale Kaart te worden uitbracht voor wie de digitale versie niet hanteerbaar is. Bezien kan worden of de papieren versie wat beperkter van opzet kan zijn.

Voor de burger is het webportaal Regelhulp beschikbaar. Dit is een digitale wegwijzer van de landelijke overheid voor iedereen die op zoek is naar zorg of ondersteuning.

Het bestaan van dit webportaal kan meer bekend worden gemaakt onder de inwoners.

Kernpunten:

- Toegankelijke Digitale Sociale Kaart beschikbaar stellen.
- Webportaal Regelhulp promoten bij inwoners.

4.1.4. Stapeling van bijdragen en kosten

Mensen met een beperking of chronische ziekte, waaronder veel ouderen, worden geconfronteerd met de kosten van hun zorgverzekering, het verplichte eigen risico en eigen bijdragen voor de Wmo, Wlz en Zvw. Tevens betalen zij ook rekeningen voor niet-verzekerde zorg, zoals hulpmiddelen, fysiotherapie, maaltijdvoorzieningen en medicijnen.

Voor de gemeente ligt er een inspanningsverplichting om met een duurzame aanpak te komen om de stapeling van zorgkosten én meerkosten te voorkomen.

Daarbij kan gedacht worden aan verlaging van de eigen bijdrage bij verstrekkingen de door gemeente en tegemoetkomingen in de kosten.

Als inwoners gebruik maken van zowel een maatwerkvoorziening als een algemene voorziening en daar een bijdrage voor betalen, dan moet dit meegenomen worden bij de cumulatieve bepaling die het CAK hanteert om de inkomensafhankelijke eigen bijdrage te bepalen.

Kernpunten:

- Voorkomen stapeling bijdragen en kosten.
- Verlaging eigen bijdrage dan wel tegemoetkoming in kosten.

4.1.5. Verduurzaming

De Gemeente Nissewaard heeft ingezet op verduurzaming, in welk kader diverse acties zijn en worden gestart.

De verduurzaming mag geen negatief effect hebben op de inclusiviteit van de samenleving dan wel de ontwikkelingen in die richting. De toegankelijkheid en begaanbaarheid van openbare ruimten en gebouwen, verkeers- en vervoers-voorzieningen e.d. mag dus niet verslechteren als gevolg van de verduurzaming.

Zeker inwoners met een beperkt inkomen (minimum-inkomen +30%) mogen niet geconfronteerd worden met (grotere) schulden en/of hogere lasten door het streven naar verduurzaming.

Dit geldt in sterkere mate voor inwoners met een beperking en chronisch zieken, die vaak te maken hebben hoge kosten en bijdragen voor zorg en voorzieningen.

Kernpunten:

- Verduurzaming geen negatieve gevolgen voor inclusieve samenleving.
- Verduurzaming geen negatieve financiële gevolgen inwoners met beperkt inkomen.

4.1.6. Handhaving

Bij het inkopen van voorzieningen en het verstrekken van gelden en voorzieningen is een adequate handhaving noodzakelijk, zeker ook om ervoor te zorgen dat de hulp terecht komt bij de mensen die het nodig hebben.

Bij het inkopen van voorzieningen dienen duidelijke regels te worden gesteld voor wat betreft de kwaliteit. De uitvoering dient consequent gemonitord te worden om de gestelde kwaliteit te waarborgen en de leverancier zal daarover verantwoording afleggen.

De insteek bij handhaving zal preventie zijn, waardoor het aantal repressieve maatregelen ten aanzien van de inwoner en/of zorgaanbieder kan worden beperkt, hetgeen voor de gemeente ook effectiever en efficiënter is.

Het belangrijkste bij preventie en op naleving gebaseerde werkwijze is juiste, volledige en begrijpelijke voorlichting en informatie.

Daarnaast is een goede en op de situatie afgestemde dienstverlening essentieel bij het voorkomen van onbedoeld gebruik van de beschikbaar gestelde middelen en voorzieningen.

Bij handhaving dient de menselijk maat voorop te staan, waarbij het voor de uitvoerenden duidelijk moet zijn wat daaronder wordt verstaan om een eenduidige toepassing te bereiken. Het uitgangspunt dient te zijn dat onjuist gebruik wordt gecorrigeerd en misbruik wordt bestraft.

Handhaving dient plaats te vinden met inachtneming van de privacy-regels, zeker indien andere partijen betrokken zijn en uitwisseling van gegevens aan de orde is.

Er dient toezicht te zijn op en monitoring van de wijze waarop handhaving plaatsvindt en dit dient ook periodiek te worden geëvalueerd.

Ten aanzien van de resultaten van handhaving dient transparantie te worden betracht, zodat het handelen van de gemeente inzichtelijk is en mogelijk gewenste bijsturing kan plaatsvinden.

Er zou binnen redelijke termijn een integraal beleidsplan handhaving en toezicht voor het gehele gemeentelijk apparaat vastgesteld moeten worden.

Kernpunten:

- Zeker bij financiële stromen is handhaven noodzakelijk.
- Bij handhaving dient te worden ingezet op preventie.
- Voor preventie is juiste, volledige en begrijpelijke voorlichting en informatie nodig.
- Afgestemde dienstverlening essentieel bij het voorkomen van onbedoeld gebruik.
- Bij handhaving staat de menselijk maat voorop die eenduidig wordt toegepast.
- Uitgangspunt is dat onjuist gebruik wordt gecorrigeerd en misbruik wordt bestraft.
- Privacy dient in acht te worden genomen, zeker bij betrokkenheid andere partijen.
- Toezicht op en monitoring van handhaving is nodig, alsmede evaluatie daarvan.
- Transparantie van de resultaten van handhaving is nodig, mede voor bijsturing.
- Op redelijke termijn een gemeentelijk integraal beleidsplan handhaving en toezicht nodig.

4.1.7. Financiering

Voor het uitvoeren van de taken door de gemeente in het kader van het sociaal domein zijn forse financiële middelen nodig. Het grootste deel van deze gelden worden verkregen vanuit de Rijksoverheid.

De budgetten die bestemd zijn voor het sociaal domein dienen, ook als deze niet geoormerkt zijn, besteed te worden binnen het sociaal domein. Aangezien deze budgetten niet afdoende zijn, dient de gemeente voldoende aanvullende voldoende middelen vrij te maken voor adequate zorg, ondersteuning, bemiddeling en voorzieningen voor de inwoners.

Het behalen van de gewenste inhoudelijke doelen dient uitdrukkelijk voorrang te hebben op de financiële taakstelling, ondanks de tekortschietende middelen vanuit de centrale overheid.

De gemeente dient alert te zijn op (incidentele) mogelijkheden om subsidies te verkrijgen vanuit de ministeries dan wel provincie ten behoeve van specifieke doelen binnen het sociaal domein. Recente voorbeelden zijn subsidies voor verbetering toegang mantelzorgregelingen en versterking cliëntondersteuning. Waar mogelijk dient de gemeente gebruik daarvan te maken ter verbetering van de dienstverlening.

Kernpunten:

- Budgetten voor sociaal domein daadwerkelijk daaraan besteden.
- Behalen gewenste inhoudelijke doelen gaan vóór financiële taakstelling.
- Alert zijn op en gebruiken van subsidies voor verbeteren dienstverlening sociaal domein.

4.2. Inclusie

Doel van het VN-verdrag handicap is het bevorderen, beschermen en waarborgen van de rechten van mensen met een beperking.

Nissewaard moet een inclusieve gemeente zijn. Sociale, fysieke en informatieve inclusie moet de norm zijn en inwoners moeten de inclusiviteit kunnen opeisen.

Het bestaan van een inclusieve samenleving is afhankelijk van vele factoren zoals de afgestemde toegankelijkheid (voor mensen die slecht ter been zijn en rolstoel-, rollator-, scootmobiel-gebruikers) van openbare ruimten en gebouwen, de verkeers- en vervoers-voorzieningen, de beschikbaarheid van hulpmiddelen, het begrijpelijk en hanteerbaar zijn van voorlichting, websites en formulieren, alsmede het actief bestrijden van eenzaamheid en discriminatie en de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers, zonder wie een inclusieve samenleving niet mogelijk is.

Voor het realiseren van een inclusieve samenleving is bewustwording essentieel. Mensen die zelf niet geconfronteerd worden met problemen ten aanzien van toegankelijkheid, zijn zich vaak niet bewust dat dit voor anderen wel het geval kan zijn. Er dient een voorlichtings-campagne plaats te vinden om professionals en burgers bewust te maken van obstakels die anderen kunnen ervaren in de openbare en niet-openbare ruimte en gebouwen.

De Gemeente Nissewaard dient een duidelijke keuze te maken ten aanzien van een systeem voor toegankelijkheid. Op basis daarvan dient toegankelijkheids-beleid te worden ontwikkeld. Het verkozen systeem en het vastgestelde beleid dient vervolgens gemeente breed en integraal te worden toegepast.

Een Lokale Inclusie Agenda is voor de Adviesraad Sociaal Domein een belangrijk thema. Het opstellen en invullen van de Lokale Inclusie Agenda dient volgens de Adviesraad dan ook voortvarend te worden gerealiseerd.

Het College van B&W heeft in het 1e kwartaal 2022 een startdocument opgesteld, waarin wordt aangegeven wat er tot nog toe is gedaan aan fysieke, sociale en informatieve toegankelijkheid en wat de komende jaren aandacht moet krijgen. Daarbij worden de uitgangspunten gegeven voor wat betreft aanpak, de rol van de gemeente en inhoudelijk.

In vervolg op dit startdocument dienen keuzes te worden gemaakt en prioriteiten te worden gesteld voor de komende college-periode, op grond waarvan de Lokale Inclusie Agenda zal worden opgesteld.

Op basis van de Lokale Inclusie Agenda dienen concrete stappen te worden gezet waarvoor geormerkte financiële middelen moeten worden vrijgemaakt.

Voor het integraal en continue werken aan inclusie binnen en vanuit de gemeentelijke organisatie is het inbedden daarvan een voorwaarde. Inclusie dient deel uit te maken van de cultuur binnen de organisatie en de attitude van de bestuurders en medewerkers.

Dit vereist permanente aandacht, voorlichting en communicatie, alsmede borging van de bereikte resultaten.

Daar waar externe partijen ontwikkelingen in gang zetten ter bevordering van inclusie, kan de gemeente daarop aansluiten en dit bevorderen. Bij bestaande samenwerkings-relaties zijn deze ontwikkelingen eenvoudiger te onderkennen dan bij andere partijen, waarvoor meer gedaan moet worden aan communicatie.

Bij opdrachten aan externe partijen en het verstrekken van subsidies kunnen in de opdracht en voorwaarden resultaat- dan wel inspannings-verplichtingen worden opgenomen over inclusie.

Gezien het belang van dit thema dient er één bestuurlijk aanspreekpunt te zijn voor de uitvoering van het VN verdrag voor de rechten van de mens en de Lokale Inclusie Agenda.

Hetgeen gesteld wordt aangaande inclusie geldt overeenkomstig ook voor diversiteit.

Kernpunten:

- Nissewaard: sociale, fysieke en informatieve inclusie moet de norm zijn.
- Inzetten op bewustwording door voorlichtings-campagne.
- Gemeente: eenduidige keuze voor systeem toegankelijkheid.
- Lokale Inclusie Agenda: opstellen, uitwerken in plannen, plannen uitvoeren.
- Inclusie inbedden binnen de organisatie en attitude van de bestuurders en medewerkers.
- De gemeente sluit aan en stimuleert inclusie-ontwikkelingen bij externe partijen.
- Bij opdrachten en subsidie-toekenningen worden inclusie-verplichtingen opgenomen.
- Eén bestuurlijk aanspreekpunt aangaande (lokale) Inclusie (agenda).

4.3. Zorg en ondersteuning

Voor de inwoners dient passende zorg en ondersteuning in de nabijheid, tijdig en continue beschikbaar te zijn.

De vraag naar zorg lijkt almaar te groeien, mede vanwege de vergrijzende bevolking en de problematiek waar jongeren mee geconfronteerd worden.

Het is noodzakelijk de beschikbaarheid en kwaliteit van en de continuïteit in zorg, ondersteuning en begeleiding, van een ieder die dit nodig heeft, zeker te stellen en waar nodig te verbeteren.

Dit geldt voor een breed scala aan zorg zoals eerstelijnszorg (waaronder huisartsenzorg, thuiszorg), spoedeisende zorg, specialistische zorg, geestelijke gezondheidszorg, alsmede de verschillende vormen van opvang, beschermd wonen en dagbesteding.

Spoedeisende hulp (ambulance en SEH-ziekenhuis) dient gegarandeerd 24/7 in de nabijheid beschikbaar te zijn.

De gemeente dient zoveel mogelijk invloed uit te oefenen om een volwaardig ziekenhuis in Spijkenisse te realiseren.

De aandacht bij zorg en ondersteuning dient zeker ook gericht te zijn op preventie, vroegtijdige signalering en maatwerk, waarbij de regels zoveel mogelijk ten gunste van de inwoners worden toegepast.

Er dient voorkomen te worden dat inwoners in een onmenselijke positie komen te verkeren bij niet passende regels of het (tijdelijk) niet beschikbaar zijn van de vereiste zorg en ondersteuning.

Voor wat betreft de inrichting van de zorg en ondersteuning dient te worden ingezet op samenwerking en samenhang in de zorg en welzijn, laagdrempelig, doelgericht en zo dichtbij als mogelijk, zoals bedoeld volgens het concept van Thuis-in-de-Wijk. Daardoor kan ook zorgmijding vroegtijdig worden onderkend.

Kernpunten:

- Passende zorg en ondersteuning in de nabijheid, tijdig en continue beschikbaar.
- Geldt voor eerstelijns-, spoedeisende-, specialistische- en geestelijke gezondheidszorg.
- Alle mogelijke invloed uitoefenen voor een volwaardig ziekenhuis in Spijkenisse.
- Alsmede de verschillende vormen van opvang, beschermd wonen en dagbesteding.
- Aandacht vooral ook gericht op preventie, vroegtijdige signalering en maatwerk.
- Inzetten op samenwerking en samenhang, laagdrempelig, doelgericht en dichtbij
- Zorgmijding vroegtijdig onderkennen, onder ander via Thuis-in-de-Wijk concept.
- Richten op voorlichting, maatwerk, één loket, adequate afhandeling.

4.3.1. Beschermd wonen, maatschappelijke opvang, vrouwenopvang/huiselijk geweld

De regionaal georganiseerde voorzieningen in dit kader zijn bestemd voor diverse doelgroepen met zware problematiek, waarvoor enige vorm van tijdelijke opvang noodzakelijk is.

Er dienen maatregelen te worden getroffen om alle doelgroepen in beeld te hebben.

Voor iedere doelgroep dienen voldoende plaatsen beschikbaar te zijn, opdat deze bij urgentie direct toegewezen kunnen worden dan wel de wachttijden minimaal zijn.

Voor alle inwoners waarvoor opvang in dit kader nodig is dienen verzekerd te zijn van een goede ondersteuning in een zeer kwetsbare periode van hun leven.

Tevens zullen alle benodigde aanvullende voorzieningen, zoals dagbesteding en vervoer, tijdig en adequaat geregeld moeten worden.

Er dient gewerkt te worden aan een perspectief op maatschappelijk herstel.

De grote uitdaging is vaak het bewerkstelligen van een (duurzame) uitstroom. Daar ligt een forse inspanningsverplichting voor de gemeente en relevante partijen.

Indien opvang niet langer nodig is dan wel doorstroom heeft plaatsgevonden, dient de nazorg een duurzaam resultaat te bestendigen.

Kernpunten:

- Doelgroepen goed in beeld en per doelgroep voldoende plaatsen tijdig beschikbaar.
- Aanvullende voorzieningen, zoals dagbesteding en vervoer, tijdig en adequaat geregeld.
- Perspectief op maatschappelijk herstel bieden en bewerkstelligen (duurzame) uitstroom.
- Nazorg voor bestendigen duurzaam resultaat.

4.3.2. Hulpmiddelen en voorzieningen

Bij de verstrekking van voorzieningen en hulpmiddelen is duidelijke voorlichting en maatwerk op basis van het meest adequate en de wensen van de gebruiker noodzakelijk.

Het aanvragen van een voorziening of hulpmiddel dient via één en hetzelfde loket te gaan en eenvoudig te zijn voor de inwoners, waarna een correcte en tijdige afhandeling en beheer van de voorziening of hulpmiddel zoveel als mogelijk gegarandeerd moet zijn.

Kernpunten:

- Goede voorlichting en maatwerk bij voorzieningen/hulpmiddelen volgens wens gebruiker.
- Aanvragen via één loket en correcte en tijdige afhandeling en beheer.

4.3.3. Gezondheid en gezonder leven

Gezondheid vormt de basis van het leven en beleven. Het gezond leven is een voorwaarde voor een goede gezondheid en een goede gezondheid zorgt voor een beter en prettiger leven en alle positieve gevolgen daarvan. Een gezonde leefstijl vormt een belangrijke basis daarvoor. Het gezond leven dient gestimuleerd te worden door het aanbieden van voorzieningen die structureel bewegen en bewust eten en drinken bevorderen en daardoor gezondheidsproblemen voorkomen dan wel verminderen. Daarmee kan ook het ontwikkelen van chronische ziektes worden voorkomen of vertraagd.

Voor de jongeren is dit zeker essentieel voor hun hele verdere leven en voor de ouderen voor langer prettig ouder worden.

Er dienen preventie-programma's te worden opgezet voor de verschillende leeftijds-categorieën en te onderkennen doelgroepen. Thuis-in-de-Wijk teams, scholen, (sport-) verenigingen en stichtingen, al dan niet gericht op speciale doelgroepen, kunnen daarbij een rol spelen.

Daarnaast speelt een goed aanbod van voorzieningen een belangrijke rol voor de gezondheid en het welbevinden van de inwoners.

De thema's van het Sport- en -beweegakkoord Nissewaard dienen nader uitgewerkt en concreet ingevuld te worden. Daardoor kunnen alle inwoners gestimuleerd worden en zijn alle inwoners in staat om te sporten en bewegen, ongeacht de situatie waarin ze verkeren en de beperkingen die ze ondervinden.

Daarbij is het voor ouderen, mensen met een lichamelijke en verstandelijke beperking en chronisch zieken van belang dat bewegen en sporten in de eigen wijk kan plaatsvinden.

De inwoners kunnen worden gewezen op de vergoedingen die vaak mogelijk zijn via zorgverzekeringen om ziekte te voorkomen (preventieve onderzoeken en programma's en cursussen voor gezonder leven).

Het concept Positieve Gezondheid kan als basis fungeren binnen het handelen van de gemeente en uitgedragen worden. Hierbij wordt gezondheid niet meer gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. Daarbij wordt aangehaakt op de zes dimensies: meedoen, mentaal welbevinden, optimaal dagelijks functioneren, kwaliteit van leven, optimale lichaamsfuncties en zingeving. Er kan een campagne in het kader van Positieve Gezondheid in gang gezet worden om individueel en als gemeenschap te werken aan een gezonde leefstijl en meer bewegen. Het ervaren van gezondheid geeft ook positieve effecten op andere terreinen.

Kernpunten:

- Aanbieden voorzieningen die structureel bewegen en bewust eten en drinken bevorderen.
- Preventie-programma's voor de diverse leeftijds-categorieën en doelgroepen.
- Goed aanbod van voorzieningen en uitwerken thema's Sport- en beweegakkoord.
- Voor doelgroepen dient bewegen en sporten in de wijk te worden georganiseerd.
- Bezien concept Positieve Gezondheid als basis voor het handelen van de gemeente.

4.3.4. Geestelijke gezondheidszorg

Door goede geestelijke gezondheidszorg moeten schrijnende situaties worden voorkomen, zowel thuis als elders en op straat.

Dit vereist nauwe afstemming tussen alle betrokken partners en sluitende afspraken wie wat doet bij welke gebeurtenis en situatie.

De gemeente kan daar een initiërende, stimulerende en coördinerende rol in spelen.

Kernpunten:

- Afstemming partners en sluitende afspraken wie wat doet bij welke gebeurtenis / situatie.
- Initiërende, stimulerende en coördinerende rol gemeente.

4.3.5. Personen met dementie

De gemeente dient de benoeming tot dementievriendelijke gemeente bij voortduring waar te maken.

Belangrijke aspecten daarbij zijn geschikte woonvormen en woning-aanpassingen, voldoende dagbestedings-, samenkomst- en vervoers-mogelijkheden, alsmede goede ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers. Daarnaast dient crisis-opvang geregeld te zijn en goed te functioneren.

Deze voorzieningen en ondersteuning dient afgestemd te kunnen worden op de vele fasen van het dementie-proces. Daarbij moet aandacht zijn voor het ontwikkelen van nieuwe geschikte woon- en ondersteunings-vormen.

Het is van groot belang dat er binnen afzienbare termijn ontmoetingscentra worden ingericht, die afgestemd zijn op inwoners met dementie, hun mantelzorgers en eenzame inwoners. Inwoners met dementie en hun mantelzorgers dienen naar vermogen onderdeel uit te kunnen blijven maken van de samenleving en, als zij dat wensen, langer thuis blijven wonen. Daarbij

dient rekening te worden gehouden dat mantelzorgers niet altijd in de woning wonen van een inwoner met dementie, waardoor het langer thuis laten wonen minder realistisch is.

Er dient te worden gestreefd naar een betere ondersteuning en vermindering van de belasting van de mantelzorger, waarbij aangetekend kan worden dat deze ook nodig kan blijven na opname van de inwoner met dementie in een verpleeginstelling.

Consulenten dienen de dementerende en hun mantelzorgers en vrijwilligers gedurende alle fases te begeleiden bij het zoeken naar de juiste woonvorm, zorg en ondersteuning.

Kernpunten:

- Bij voortdurend waar maken benoeming tot dementievriendelijke gemeente.
- Geschikte woonvormen en woning-aanpassingen realiseren.
- Zorg dragen voor voldoende dagbestedings-, samenkomst- en vervoers-mogelijkheden.
- Goed geregelde en functionerende crisis-opvang .
- Voorzieningen en ondersteuning afstemmen op de vele fasen van het dementie-proces.
- Inrichten ontmoetingscentra inwoners met dementie, hun mantelzorgers en eenzamen.
- Begeleiding en ondersteuning dementerende, mantelzorgers en vrijwilligers.

4.3.6. Personen met verward gedrag

De keten rondom hulpverlening aan personen met verward gedrag en hun naasten dient sluitend te zijn en aan te sluiten bij andere vormen van ondersteuning en hulpverlening. De preventie en vroegsignalering, en ook de zorg en begeleiding, zal doorgaans in eerste instantie plaatsvinden in de leefomgeving van de persoon. Het inschakelen van professionele hulp moet echter snel mogelijk zijn.

Verward gedrag dient snel en eenvoudig gemeld te kunnen worden en er dienen korte lijnen te zijn naar de juiste professionals voor beoordeling, toeleiding en het bieden van hulp en ondersteuning. Zeker bij crisis-situaties is 24/7 melding en inzet van professionals noodzakelijk, maar ook in alle gevallen is adequaat melden en handelen een noodzaak.

Gebruik van een crisiskaart door personen met verward gedrag dient gestimuleerd te worden.

Personen die verward gedrag vertonen moeten vaak vervoerd worden voor nadere beoordeling. Daarvoor is passend vervoer nodig om het vervoer voor betrokkene en de vervoerders zeker, veilig en zo min mogelijk beangstigend te laten plaatsvinden.

Bij personen met verward gedrag spelen vaak meerdere problemen tegelijkertijd. Om een duurzame oplossing te vinden, is het van belang dat de verschillende betrokken domeinen (medisch, sociaal, financieel) en hulpverleners hun werk goed op elkaar afstemmen. Daarvoor is het noodzakelijk dat casus-regisseurs worden aangesteld met afdoende bevoegdheden richting alle partijen.

Kernpunten:

- Sluitende keten rondom hulpverlening aan personen met verward gedrag en hun naasten.
- Inzet op preventie en vroeg-signalering en inschakelen professionele hulp snel mogelijk.
- Stimuleren gebruik crisiskaart.
- Snelle melding (24/7) en snelle inzet juiste professionals voor beoordeling en toeleiding.
- Passend en veilig vervoer beschikbaar.
- Inzet casus-regisseur voor afstemmen hulp op alle betrokken domeinen.

4.3.7. Jeugd(zorg) / Gezin(szorg)

Jongeren moeten gezond en veilig op kunnen groeien waardoor ze hun talenten maximaal kunnen ontwikkelen. Iedere jongere gaat naar school, werkt of heeft een andere zinvolle dagbesteding.

Indien daarbij problemen ontstaan dan zullen deze in eerste instantie door de ouders en hun netwerk opgepakt moeten worden, waarbij informatie en advies mogelijk is vanuit het Centrum voor jeugd en gezin (CJG), dat laagdrempelig en toegankelijk moet zijn.

Alle instanties en functionarissen die betrokken zijn bij jongeren dienen in te zetten op preventie en vroegsignalering. Directe adequate interventie bij problemen, dan wel ter voorkoming van (toenemende) problemen, moet voortdurend mogelijk zijn. Belangrijk daarbij is dat afhankelijk van de problemen de juiste zorg naar aard en omvang wordt gegeven. De specialistische zorg dient altijd tijdig en continue beschikbaar te zijn voor diegenen die niet buiten deze zorg kunnen. Wachtlijsten dienen onbestaanbaar te zijn, zeker indien er geen overbruggingszorg mogelijk is.

Bij het ontstaan van problemen bij een jongere speelt de omgeving niet zelden een belangrijke rol en ervaart de omgeving in ieder geval de gevolgen. Derhalve dient invulling te worden gegeven aan het uitgangspunt één gezin – één plan – één regisseur.

Er dient een nauwe samenwerking te zijn tussen jeugdzorg, jeugdhulpverlening, huisarts (praktijkondersteuners GGZ Jeugd) en de scholen, waarbij de hulp zoveel mogelijk in de directe omgeving wordt georganiseerd.

De gemeente zal zorgdragen voor de aanstelling van een casus-regisseur en de continuïteit in de casus-regie.

Kernpunten:

- Informatie en advies vanuit laagdrempelig Centrum voor jeugd en gezin (CJG).
- Alle instanties en functionarissen inzetten op preventie en vroegsignalering.
- Directe adequate interventie bij (verwachte) problemen moet voortdurend mogelijk zijn.
- Wachtlijsten dienen onbestaanbaar te zijn, zeker indien er geen overbruggingszorg is.
- Nauwe samenwerking alle instanties en hulp zoveel mogelijk in de directe omgeving.
- Aanstellen casus-regisseur voor afstemming en regie op maatwerk.
- Gemeente draagt zorg voor casus-regisseur en de continuïteit in de casus-regie.

4.4. Werk en inkomen

Werk biedt de grootste kans op een afdoende inkomen, structuur in het leven, een sociaal netwerk en een volwaardige deelname aan de samenleving.

Indien een inwoner (tijdelijk) niet zelfstandig in staat is om te werken dan wel werk te vinden, dan ligt daar nadrukkelijk een taak voor de gemeente om de inwoner te stimuleren en te ondersteunen bij het vinden van werk. De juiste re-integratie-instrumenten dienen daarbij toegepast te worden om duurzame uitstroom te realiseren uit de Participatiewet.

Indien de inwoner tijdelijk of niet volledig een minimum-inkomen kan verwerven uit werk, zal de gemeente daarvoor zorg moeten dragen, als er geen voorliggende voorzieningen zijn.

Het aanvragen van een uitkering dient eenvoudig te zijn voor de inwoners, waarna een correcte en tijdige afhandeling en beheer van de uitkering zoveel als mogelijk gegarandeerd moet zijn.

Van de inwoners die aangewezen zijn op een uitkering, mag worden verwacht dat deze een tegenprestatie naar vermogen leveren. Deze tegenprestatie dient zoveel mogelijk van meerwaarde te zijn voor de samenleving, zoals activiteiten bij onder meer verenigingen en maatschappelijke organisaties.

Daarnaast dient vrijwilligerswerk en mantelzorg mogelijk te zijn als tegenprestatie. De uitkeringsgerechtigde mag met de tegenprestatie geen regulier (betaald) werk uitvoeren en geen werk tegen een lagere vergoeding dan gebruikelijk voor de functie. In dat geval dient de uitkeringsgerechtigde geplaatst te worden in de betreffende functie tegen een volwaardig salaris.

Bij de huidige krapte op de arbeidsmarkt is het zinvol een extra inspanning te plegen om minder plaatsbare uitkeringsgerechtigden toe te leiden naar (bestendig) betaald werk. Daarvoor kan worden overwogen gebruik te maken van de producten die door de Ministeries van SZW en VWS met Divosa en andere partners zijn ontwikkeld in het kader van “Simpel Switchen in de Participatieketen”. Daarbij zijn kennis en inzicht bij elkaar gebracht om partijen te inspireren overgangen zoals tussen uitkering en werk te versoepelen en mensen naar vermogen mee te laten doen.

Kernpunten:

- Taak gemeente stimuleren en ondersteunen inwoner bij het vinden van werk.
- Inzet re-integratie-instrumenten voor duurzame uitstroom uit de Participatiewet.
- Gemeente draagt zorg voor minimum-inkomen indien geen voorliggende voorziening.
- Eenvoudige aanvraag-procedure en correcte en tijdige afhandeling en beheer uitkering.
- Tegenprestatie meerwaarde voor samenleving (ook vrijwilligerswerk en mantelzorg).
- Krapte arbeidsmarkt reden extra inspanning toeleiding naar (bestendig) betaald werk.

4.5. Armoedebestrijding / Minimabeleid

Er dient zoveel mogelijk worden voorkomen dat inwoners in armoede terecht komen, zeker als kinderen daarvan de gevolgen ervaren.

Armoede zorgt voor allerlei sociaal-emotionele problemen, als uitsluiting en eenzaamheid. Inwoners in die positie moet een perspectief worden geboden en deelname aan de samenleving dient te worden bevorderd. Iedereen moet kunnen mee doen en zich kunnen ontwikkelen. Dit geldt zeker voor kinderen, mede om te voorkomen dat deze in een uitzichtloze positie komen te verkeren die hun verdere leven gaat bepalen.

Daartoe dienen voor de inwoners met een gering inkomen goede inkomens-ondersteunende voorzieningen beschikbaar te zijn die zoveel mogelijk aansluiten op de persoonlijke situatie.

Het aangeboden zorgpakket dient voldoende mogelijkheden te bieden op behandelingen waar chronisch zieken en mensen met een beperking baat bij hebben.

Het kunnen aanschaffen van de Rotterdampas (tegen gereduceerd tarief) heeft positieve effecten, met name voor de diverse doelgroepen voor wie dit een stimulans is om (meer) mee te doen in de samenleving. Er zijn echter een substantieel aantal inwoners, met name de ouderen, die niet of nauwelijks van de Rotterdampas gebruik maken, maar waarvoor de inkomensvoorzieningen van de gemeente cruciaal zijn. De inzet van de Rotterdampas mag niet leiden tot vermindering van inkomensvoorzieningen ter compensatie van de kosten van de Rotterdampas.

Volgens de regels van de Participatiewet dienen giften als inkomsten te worden beschouwd die worden verrekend met de uitkering.

Vanuit de menselijke maat gezien zouden giften in geld dan wel in natura tot een bepaalde waarde per jaar vrijgesteld moeten worden. Bij giften met grotere waarden dient dan maatwerk te worden toegepast, waarbij niet het gehele bedrag zal worden verrekend.

Er dient te worden ingezet op het voorkomen dat inwoners in armoede geraken en (herhaald) met problematische schulden te maken krijgen.

Dit vereist een systeem waarbij vroeg-signalering mogelijk wordt in samenwerking met de instanties en partners die daarbij een rol kunnen hebben, binnen de privacy-regels.

Daar waar inwoners in een armoede- en problematische schulden-positie terecht zijn gekomen, dient de ondersteuning en begeleiding adequaat te zijn en de regelingen en voorzieningen afdoende om de situatie draaglijk te maken. De menselijke maat dient daarbij voorop te staan.

De bijzondere bijstand, zoals die in het kader van de inrichting van een woning, wordt doorgaans als lening verstrekt. Dit betekent dat inwoners die in een schuldsanerings-traject zitten, geen bijzondere bijstand kunnen krijgen omdat er geen nieuwe schulden gemaakt mogen worden. Daarnaast zijn er inwoners die dringend huisraad nodig hebben nadat een schuldsanerings-traject is afgerond en die daarvoor niet hebben kunnen reserveren, omdat het inkomen gedurende een aantal jaren bestond uit leefgeld.

Deze inwoners worden door de gemeente dan gedwongen om weer een schuld-positie aan te gaan, aangezien de benodigde bijzondere bijstand als lening vertrekt wordt.

De gemeente zou meer oog voor deze situaties moeten hebben en daarin meer compassie kunnen tonen.

De gemeente is gehouden aan de landelijk geldende wet- en regelgeving. De gemeente zou de daarbij gegeven beleidsvrijheden optimaal moeten benutten om de inwoners die dit nodig hebben zoveel mogelijk (geldelijk) te ondersteunen en de vereiste zorg te verlenen.

In navolging van andere gemeenten dient het buiten toepassing laten van de Kostendelersnorm bij inwonende kinderen tot 27 jaar voortvarend te worden opgepakt. Dit mede vanwege het tekort aan woningen, waardoor jongeren nauwelijks een geschikte andere woonruimte kunnen vinden, en ter voorkoming van spanningen in een gezin.

Er dient afgestemde voorlichting te worden gegeven over hoe problematische situaties kunnen worden voorkomen, welke ondersteuning en begeleiding mogelijk is en welke regelingen en voorzieningen bestaan om een problematische situatie te verlichten.

De gemeente zal de organisaties ondersteunen die zich inzetten om armoede en schulden tegen te gaan en de bekendheid en toegang tot de regelingen en voorzieningen bevorderen.

De partijen die zich bezig houden met het bestrijden van armoede dienen de activiteiten op elkaar af te stemmen. Tevens zouden aanvragen van een inwoner in relatie tot armoede-bestrijding gecoördineerd en ondersteund dienen te worden.

Kernpunten:

- Voorkomen dat inwoners in armoede terecht komen, zeker als kinderen betrokken zijn.
- Iedereen moet kunnen mee doen en zich kunnen ontwikkelen.
- Goede inkomens-ondersteunende voorzieningen die aansluiten op persoonlijke situatie.
- Specifieke aandacht financiële positie van ouderen, chronisch zieken en gehandicapten.
- Zorgpakket afgestemd op behandelingen chronisch zieken en mensen met een beperking.
- Rotterdam niet ten koste van voorzieningen voor inwoners met een minimum-inkomen.
- Vrijstellen giften tot een bepaald bedrag per jaar en bij het meerdere maatwerk toepassen.
- Systeem vroeg-signalering in samenwerking met de instanties en partners.

- Voorkomen problematische schuld-posities door verstrekken bijzondere bijstand als lening.
- Optimaal benutten beleidsvrijheden om inwoners zoveel mogelijk te ondersteunen.
- Buiten toepassing laten van de Kostendelersnorm bij inwonende kinderen tot 27 jaar.
- Menselijke maat bij (handhaving) regelingen, voorzieningen, ondersteuning en begeleiding.
- Gemeente ondersteunt organisaties die toegang tot regelingen/voorzieningen bevorderen.
- Partijen stemmen activiteiten aangaande armoedebestrijding op elkaar af.
- Partijen coördineren en ondersteunen aanvragen van inwoners.

4.6. Wonen (en zorg)

De groep ouderen binnen de gemeente wordt voortdurend groter, waarbij de gemiddelde leeftijd eveneens stijgt.

De woonwensen van mensen die ouder worden veranderen, waarop het woning-aanbod dient te worden afgestemd.

De ouderen wonen langer thuis, voornamelijk omdat zij dit willen, maar soms ook min of meer gedwongen. Dit laatste omdat doorstroming naar een meer geschikte woning nauwelijks nog mogelijk is vanwege het beperkte aanbod daarvan. Daarnaast is de weg naar een verzorgingshuis praktisch afgesloten.

Met het ouder worden neemt de behoefte aan zorg, ondersteuning en begeleiding vaak toe. Er ontstaat derhalve meer vraag naar woonvormen in combinatie met zorg-mogelijkheden, die ook betaalbaar zijn.

Om daarin te voorzien dienen gevarieerde passende woonconcepten te worden ontwikkeld. Dit kunnen woonzorg-complexen in diverse vormen en schalen zijn maar ook verzorgingshuis achtige constructies.

Daarbij dient een veilige omgeving te worden gecreëerd die voldoende mogelijkheden biedt op sociale contacten en activerend werkt. Dit bevordert het welzijn en gaat eenzaamheid tegen.

Voor inwoners met een lichamelijke en/of mentale beperking dienen passende overeenkomstige woonconcepten en omgevingen te worden gerealiseerd.

Er dient onderzoek plaats te vinden naar de woonwensen, al dan niet in combinatie met zorg, van ouderen en mensen met een lichamelijke en/of mentale beperking. Op grond daarvan kan worden bepaald in hoeverre de Woonvisie Nissewaard 2020-2030 daarop aansluit dan wel afgestemd dient te worden.

Er is een dringende behoefte om binnen afzienbare termijn zicht te hebben op de plannen en de realisatie daarvan voor geschikte woonvormen voor ouderen en mensen met een lichamelijke en/of mentale beperking.

Daarnaast zijn er andere doelgroepen, zoals jongeren en inburgeraars, voor wie passende woonconcepten en omgevingen dringend nodig zijn en die gebaat zijn bij doorstroming van ouderen naar de voor hun passende woningen, al dan niet met zorg.

In het kader van Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang is de doorstroming van personen vanuit (dreigende) opvang naar een woning, al dan niet met (intensieve) begeleiding, een belangrijke succesfactor. Geconstateerd kan worden dat het gebrek aan geschikte woningen binnen de gemeente en de omgeving de beoogde doorstroming ernstig bemoeilijkt.

Deze situatie binnen de gemeente lijkt te verslechteren vanwege een negatief saldo van het aantal volgens planning te bouwen woningen en de door renovatie en sloop binnen de gemeente te onttrekken woningen in de sociale sector.

Dit terwijl de behoefte aan woningen in de sociale sector alleen maar toe neemt, mede vanwege de diverse aangewezen doelgroepen en urgentie-regelingen.

Het aantal beschikbare woningen in de sociale sector dient op zo'n kort mogelijke termijn op niveau gebracht te worden zodat invulling kan worden gegeven aan de behoefte daaraan.

Kernpunten:

- Woning-aanbod dient te worden afgestemd op woon(-zorg) wensen van ouderen.
- Voorzien in passende woonconcepten (met zorg) ter bevordering doorstroming.
- Veilige omgeving creëren met voldoende mogelijkheden op sociale contacten en activatie.
- Passende woonconcepten en omgevingen voor lichamelijk en mentaal beperkte inwoners.
- Plannen opstellen en realiseren woonvormen voor ouderen en mensen met beperking.
- Doorstroming bevorderen van ouderen ten gunste van andere doelgroepen.
- Doorstroming realiseren vanuit beschermd wonen en maatschappelijke opvang.
- Beschikbare woningen sociale sector op niveau brengen voor invulling behoefte daaraan.

4.7. Verkeer en vervoer

Verkeer en vervoer gaat over mobiliteit, bereikbaarheid, beschikbaarheid en veiligheid.

Er dient een fijnmazig, kwalitatief hoogwaardig en efficiënt vervoers-netwerk te zijn dat alle doelgroepen integraal bedient, zowel binnen Spijkenisse als binnen en tussen de kernen.

Dit is ook een voorwaarde om te kunnen komen tot een inclusieve samenleving en voor de onafhankelijkheid en zelfstandigheid van vooral ouderen en mindervaliden.

Een goede afstemming en samenwerking tussen regulier openbaar vervoer en doelgroepen-vervoer is noodzakelijk om inwoners op een snelle en veilige wijze naar de plaats van bestemming te brengen zonder extreme en onvoorspelbare wachttijden.

De infrastructuur binnen de gemeente dient op orde te zijn, waaronder wegen en paden, oversteekplaatsen en (een goede werking van) verkeerslichten.

Er dienen zo min mogelijk belemmeringen te zijn waar mindervaliden tegen aan lopen: stoepranden, losse en scheve tegels, verkeerd afgestelde verkeerslichten, (tijdelijke) doorgang versperrende objecten als (fout) geparkeerde auto en overwoekerend groen.

De verkeersveiligheid moet worden gewaarborgd; voor iedereen maar vooral voor de meer kwetsbaren is de samenleving en met name kinderen, ouderen en gehandicapten.

De (mogelijk) onveilige verkeerssituaties binnen de gehele gemeente, ongeacht wie daar verantwoordelijk voor is, dienen daartoe te worden geïnventariseerd en adequaat aangepakt.

De Gehandicaptenparkeerkaart is een goed middel om inwoners die fysiek minder mobiel zijn de mogelijkheid te geven dicht(er)bij hun bestemming te parkeren. Het aantal parkeerplaatsen specifiek voor gehandicapten dient afgestemd te zijn en blijven op het aantal uitgegeven Gehandicaptenparkeerkaarten.

Het gratis aanbieden van openbaar vervoer aan ouderen en inwoners met een minimum-inkomen zal een goede stimulans geven om meer te participeren in de samenleving en vereenzaming tegengaan.

De meerwaarde van de Spijkhopper als openbaar vervoers-voorziening is discutabel.

Nog in 2022 dient onderzoek plaats te vinden, met nadrukkelijke inbreng van gebruikers uit verschillende doelgroepen, naar de werking, de kosten en effectiviteit van de Spijkhopper vanuit

de optiek van de gebruikers. Bij overwegend negatieve ervaringen kan het experiment met de Spijkhopper aan het einde van 2022 worden beëindigd.

Kernpunten:

- Fijnmazig, kwalitatief en efficiënt vervoers-netwerk die doelgroepen integraal bedient.
- Voorwaarde voor een inclusieve samenleving.
- Voorwaarde voor onafhankelijkheid en zelfstandigheid van ouderen en mindervaliden.
- Actief vermijden van belemmeringen voor begaanbaarheid mindervaliden.
- Verkeersveiligheid waarborgen met name voor kinderen, ouderen en gehandicapten.
- Gehandicaptenparkeerplaatsen afstemmen op aantal Gehandicaptenparkeerkaarten.
- Gratis openbaar vervoer voor ouderen en inwoners met een minimum-inkomen.
- Meerwaarde Spijkhopper in 2022 evalueren en eventueel ultimo 2022 stoppen.

4.8. Onderwijs (en zorg)

Ieder kind heeft recht om kansrijk, veilig, gezond en ongestoord te kunnen opgroeien, ontwikkelen en onderwijs te volgen. Dit zeker ook om later goed te kunnen functioneren in de maatschappij.

Indien het kind daarbij problemen ervaart, individueel dan wel binnen het gezin, dient dit vroegtijdig te worden gesignaleerd en moet daar adequaat op worden gereageerd, waar mogelijk nog voordat de problemen zich manifesteren.

De scholen dienen toegankelijk te zijn voor leerlingen met een lichamelijke- en / of verstandelijke beperking ten behoeve van passend onderwijs.

Een integrale benadering ten aanzien van jeugd- en gezins-hulp en (passend) onderwijs is dan nodig om efficiënt en effectief de problemen aan te pakken.

De gemeente dient te regelen dat de inzet van alle partijen daarbij op een resultaatgerichte wijze wordt geregisseerd.

Taal- en leerachterstanden en laaggeletterdheid belemmeren de zelfredzaamheid en de participatie in de maatschappij. De gemeente dient zich actief op te stellen om dit te voorkomen dan wel tegen te gaan.

Voor leerlingen die zijn aangewezen op vervoer buiten hun directe omgeving dient een passende vervoersvoorziening te worden ingezet, afhankelijk van medische- en sociale omstandigheden, waarbij emotionele aspecten worden betrokken bij de beoordeling voor toekenning.

Kernpunten:

- Vroegtijdig signaleren en preventief handelen mogelijk maken bij problemen kind/gezin.
- Integrale benadering jeugd- en gezins-hulp en (passend) onderwijs nodig.
- Gemeente regelt inzet van alle partijen en regisseert resultaatgericht.
- Actieve inzet gemeente ter voorkoming leerachterstanden en laaggeletterdheid.
- Passend vervoer voor leerlingen die daarop aangewezen zijn.

4.9. Welzijn

Welzijn staat voor zich goed voelen en voor welbevinden voor kwaliteit van leven.

Welzijn gaat uit van de eigen kracht van mensen: behoeften kunnen bevredigen, sociale contacten, een zinvolle dagbesteding, actieve deelname aan de samenleving en, kunnen rekenen op hulp en steun als het moeilijk gaat.

Welzijn betekent dat elk individu zich kan ontplooiën en zich omringd weet als burger, oudere, nieuwkomer of persoon met een handicap. Bestaanszekerheid en bestaansperspectief vormen daarbij eveneens belangrijke elementen.

Hoe groter het welzijn, hoe minder behoefte aan zorg, ondersteuning en begeleiding.

Daar waar welzijn niet uit eigen kracht dan wel met hulp vanuit de directe omgeving kan worden bewerkstelligd, is men afhankelijk van externe impulsen en stimulansen.

Het invulling geven daaraan en het versterken van de sociale binding tussen inwoners is het belangrijkste doel van welzijnswerk.

De organisaties die zich daarop richten dienen daarom ondersteund en gefaciliteerd te worden. Het betreft onder andere wijkverenigingen, bewonersorganisaties, organisaties die zich richten op integratie en activiteiten aanbieden aan (doel)groepen. De Thuis in de Wijk teams kunnen daarbij een rol spelen.

Het welzijnswerk dient laagdrempelig, doelgericht en dichtbij de inwoners georganiseerd, te worden, waardoor eenzaamheid, of een andere status van niet-welbevinden, kan worden voorkomen dan wel vroegtijdig gesignaleerd. Daardoor kan ook zorgmijding eerder worden onderkend.

De betrokken partijen dienen het welzijnswerk in samenwerking en samenhang te verrichten om een groter effect te bereiken.

Het welzijnswerk zal steeds belangrijker worden vanwege de groei van het aantal ouderen en hetgeen beoogd wordt met het Programma Toekomstbestendig Domein, zijnde het realiseren van een verschuiving van geïndiceerd aanbod naar welzijnsvoorzieningen.

Daarbij dient beseft te worden dat de inzet van vrijwilligers niet onbepaald is en dat ook de vrijwilligers ouder worden en daardoor minder belast kunnen worden.

Kernpunten:

- Hulp en ondersteuning als welzijn niet zelf met omgeving kan worden bewerkstelligd.
- Welzijnswerk voor het versterken van de sociale binding tussen inwoners.
- Ondersteunen en faciliteren organisaties die zich richten op welzijnswerk.
- Welzijnswerk dient laagdrempelig, doelgericht en dichtbij te worden georganiseerd.
- Welzijnswerk in samenwerking en samenhang verrichten voor een groter effect.
- Inzet van vrijwilligers niet onbepaald en oudere vrijwilligers vaak minder belastbaar.

4.9.1. Senioren(beleid) / Ouderen(zorg)

De meeste ouderen functioneren prima in de samenleving en weten hun weg zelfstandig of met hulp van familie en netwerken te vinden. Vrijwilligerswerk en mantelzorg vindt ook steeds meer plaats door ouderen, die zich daardoor ook meer gewaardeerd voelen.

Voor ouderen die zich niet (meer) in deze positie bevinden dient aandacht en steun te zijn en voldoende voorzieningen aanwezig te zijn om deel te blijven nemen aan de maatschappij. Zeker ouderen met lichamelijke of geestelijke klachten kennen vaak een verminderde mobiliteit, hetgeen het risico op eenzaamheid en problemen vergroot. Ook de groeiende complexiteit van en tempo in de samenleving kan voor ouderen moeilijkheden (gaan) opleveren.

Om de ouderen betrokken te houden bij de samenleving dienen wijkcentra en andere ontmoetings-plaatsen in stand te worden gehouden. Er moet een voldoende en een divers aanbod zijn van dagactiviteiten voor ouderen.

De ouderen mogen niet worden beperkt in hun onafhankelijkheid en zelfstandigheid. Daarvoor is het belangrijk dat er geschikte vervoers-voorzieningen zijn, zowel algemeen toegankelijk openbaar vervoer, als vraagafhankelijk vervoer.

De gemeente dient (vrijwilligers)organisaties die zich inzetten voor een beter bestaan van ouderen (financieel) te ondersteunen, alsmede actief bij te dragen in het vergroten van de bekendheid en toegankelijkheid daarvan.

Kernpunten:

- Steun en voorzieningen voor ouderen die minder functioneren in de samenleving.
- Wijk- en dagactiviteiten-centra en andere ontmoetings-plaatsen voor ouderen.
- Geschikte vervoers-voorzieningen beschikbaar (openbaar- en vraagafhankelijk vervoer).
- Ondersteunen en faciliteren organisaties die zich richten op welzijnswerk ouderen.

4.9.2. Inwoners met een (licht) (verstandelijke) beperking en chronisch ziekten

Naast het doel om inwoners met een (verstandelijke en/of fysieke) beperking en chronisch ziekten volwaardig deel te laten nemen aan de samenleving, dient het (gevoel van) welzijn van deze inwoners te worden bevorderd.

Om de inwoners met een beperking en chronisch ziekten betrokken te laten zijn bij de samenleving dienen wijkcentra en andere ontmoetings-plaatsen aanwezig te zijn. Daarnaast moet er een voldoende en een divers aanbod zijn van dagactiviteiten.

De inwoners met een beperking en chronisch ziekten dienen zo min mogelijk beperkt te worden in hun onafhankelijkheid en zelfstandigheid.

Daarvoor is het belangrijk dat er geschikte vervoers-voorzieningen zijn, zowel algemeen toegankelijk openbaar vervoer, als vraagafhankelijk vervoer.

De voorzieningen dienen op zo'n manier ingericht te zijn dat mensen met een beperking en chronisch ziekten zich thuis voelen in de gemeente zich er zoveel als mogelijk zelfstandig kunnen redden.

De gemeente dient (vrijwilligers)organisaties die zich inzetten voor een beter bestaan van inwoners met een beperking en chronisch ziekten (financieel) te ondersteunen, alsmede actief bij te dragen in het vergroten van de bekendheid en toegankelijkheid daarvan.

Kernpunten:

- Steun en voorzieningen voor inwoners met beperking om deel te nemen aan samenleving.
- Wijk- en dagactiviteiten-centra en andere ontmoetings-plaatsen voor deze inwoners.
- Geschikte vervoers-voorzieningen beschikbaar (openbaar- en vraagafhankelijk vervoer).
- Ondersteunen en faciliteren organisaties gericht op welzijn inwoners met beperking.

4.9.3. Eenzaamheid

Het bestaan van eenzaamheid onder een belangrijk deel van de inwoners vormt al langer een probleem. Het groeiend aantal ouderen en het (gedwongen) langer thuis door ouderen zorgt

voor steeds meer eenzamen. De Corona-pandemie heeft ook een negatieve invloed gehad op eenzaamheid, zowel onder ouderen als jongeren.

Langdurige eenzaamheid is zeer schadelijk voor de gezondheid, vergelijkbaar met zwaar roken en obesitas.

Opheffen van eenzaamheid vereist maatwerk en is vaak lastig, mede omdat mensen doorgaans niet kunnen aangeven wat nodig is om zich niet-eenzaam te voelen.

Er dient onder regie van de gemeente een actieplan te worden opgezet waarmee eenzaamheid en (verborgen) problemen actief en preventief wordt gesignaleerd en bestreden. Alle mogelijke partners dienen daarbij een rol te spelen, zoals de Thuis-in-de-Wijk teams, huisartsen, thuiszorg-instellingen e.d. Door huisbezoeken en voorlichting en training over het onderkennen van signalen van eenzaamheid, kan meer (preventief) actie worden ondernomen.

Bij het bestrijden van eenzaamheid zijn ontmoetings-plaatsen, als wijkcentra en dagbestedings-locaties, van groot belang.

Het vervoer naar ontmoetings-plaatsen mag geen belemmering zijn.

Als het sociaal netwerk en de algemene voorzieningen de inwoner niet uit zijn eenzaamheid halen, dienen maatwerk-voorzieningen voorhanden te zijn.

Vrijwilligers-organisaties die begeleiding, ondersteuning en activiteiten aanbieden waarvan eenzamen gebruik kunnen maken, dienen (financieel) ondersteund te worden en de bekendheid en toegankelijkheid vergroot te worden.

Kernpunten:

- Opheffen van eenzaamheid vereist maatwerk en voor een steeds groter aantal inwoners.
- Onder regie van gemeente actieplan opstellen voor signaleren en bestrijden eenzaamheid.
- Zorgdragen voor voldoende ontmoetingsplaatsen in de wijken en kernen.
- Stimuleren contacten buurtgenoten, vrijwilligerswerk en bezoek ontmoetingsplaatsen.
- Ondersteunen en faciliteren organisaties gericht op bestrijden van eenzaamheid.
- Maatwerk-voorzieningen toepassen als algemene maatregelen te weinig effect hebben.

4.9.4. Inburgeraars

Bij het nieuwe inburgeringsstelsel vanaf 01-01-2022 spelen gemeenten een belangrijkere rol bij de begeleiding van inburgeringsplichtigen. De gemeente moet samen met de inburgeraar een persoonlijk inburgeringsplan opstellen, afgestemd op de individuele vaardigheden en mogelijkheden.

De gemeente dient inburgerings-trajecten te organiseren en aan te bieden waarmee de statushouders de taal kunnen leren en kunnen integreren in de samenleving.

Daarbij is het ook van belang dat de contacten gestimuleerd worden tussen de inburgeraars en mensen in hun buurt en andere ontmoetingsplaatsen, al dan niet vanwege hun kinderen.

Daarnaast kunnen inburgeraars gestimuleerd worden om actief deel te nemen aan de maatschappij, bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk.

De inburgeraar dient begeleid te worden tijdens het proces tot inburgering waarbij zoveel mogelijk maatwerk toegepast zal worden.

Voor de inburgeraar is er de verplichting te integreren en zich te houden aan de normen en waarden die gewoon zijn in de Nederlandse samenleving.

Kernpunten:

- Samen met iedere inburgeringsplichtige een persoonlijk inburgeringsplan opstellen.
- Aanbieden inburgerings-trajecten voor taal-onderwijs en integratie in de samenleving.
- Stimuleren contacten buurtgenoten, vrijwilligerswerk en bezoek ontmoetingsplaatsen.
- Begeleiding bij inburgerings-proces met maatwerk.

4.9.5. Jeugd(beleid) / Jongeren(werk)

Er dienen afdoende en geschikte jeugdvoorzieningen en ontmoetingsplaatsen, zoals wijk-gebouwen, te zijn in de wijken, buurten en kernen. Onder begeleiding en toezicht van jongerenwerkers kunnen aldaar socialisatie-programma's en (spel-) activiteiten plaatsvinden. Het streven dient te zijn de jongeren daar zelf regie over te laten voeren. Jongeren dienen zoveel mogelijk actief benaderd te worden om gebruik te maken van deze voorzieningen voor het bevorderen van het sociaal gevoel en de bestrijding van eenzaamheid. Voor de (jongere) kinderen dienen, afgestemd op de leeftijds-groep, speel-gelegenheden in de buurt aanwezig te zijn.

Kernpunten:

- Zorgdragen voor afdoende en geschikte jeugdvoorzieningen en ontmoetingsplaatsen.
- Jongeren actief benaderen om gebruik te maken van de voorzieningen.

4.9.6. Diversiteit en emancipatie

Iedereen moet mee kunnen doen in de maatschappij en gelijke kansen hebben, ongeacht afkomst, geslacht, geardeerdheid of geloof. Mensen dienen in hun waarde gelaten te worden en gelijk worden behandeld met wederzijds respect.

Het thema LHBTI+ dient (meer) bespreekbaar te zijn binnen bij alle geledingen binnen de gemeente. Er dient gerichte informatievoorziening plaats te vinden, vanuit de gemeente en partners, aan de doelgroep, organisaties, professionals en inwoners om de emancipatie te bevorderen en te borgen.

Aan de professionals, maatschappelijke organisaties en scholen dient voorlichting te worden gegeven en, waar van meerwaarde, trainingen te worden gegeven en workshops gehouden. Er dienen afhankelijk van de behoeften ontmoetingsplaatsen voor de doelgroep en overige belangstellenden beschikbaar te zijn.

Hetgeen gesteld wordt aangaande inclusie geldt overeenkomstig ook voor diversiteit.

Kernpunten:

- Thema LHBTI+ dient (meer) bespreekbaar maken binnen de gemeente.
- Gerichte voorlichting om de emancipatie te bevorderen en te borgen.
- Naar behoefte zorgdragen voor ontmoetingsplaatsen.

4.9.7. Veiligheid en zekerheid

Naast het voorzien in de meest elementaire behoeften voor het leven, is (het gevoel van) veiligheid het belangrijkste voor een mens.

Het betreft fysieke- en sociale veiligheid en de vele situaties waar inwoners van alle leeftijden mee te maken hebben, zoals gezin, buurt, school, werk, verkeer, (openbaar) vervoer, bezoek sport-, cultuur-, winkel-centra e.d..

Het creëren van een veilige leefomgeving is dus essentieel en tevens één van de kerntaken van de overheid. Daar waar mogelijk dient de gemeente daarvoor dus zorg te dragen dan wel te stimuleren.

Dit betekent onder andere het actief voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld, kindermishandeling, vandalisme, criminaliteit en onveilige verkeers-situaties.

Een elementaire behoefte van mensen is ook bestaanszekerheid en bestaansperspectief. Armoede, schulden en ongelijkheid in kansen tasten het gevoel van vrijheid en zekerheid aan. Er lijken steeds meer inwoners steeds meer afhankelijk te worden van de gemeente. Daar waar de gemeente een mogelijkheid heeft om voor de inwoners de bestaanszekerheid en bestaansperspectief te verbeteren, moet deze worden aangeprezen. Het gaat zowel om het bieden van een (financieel) vangnet als om het bieden van een perspectief.

Goede schuldhulpverlening en een ruimhartig armoedebeleid moeten ervoor zorgen dat mensen weer mee gaan doen. Daarnaast liggen er duidelijke rollen voor de gemeente in het kader van huisvesting, onderwijs en de leefomgeving.

Kernpunten:

- De gemeente dient zorg te dragen voor een veilige leefomgeving.
- De gemeente dient waar mogelijk de bestaanszekerheid en -perspectief te bevorderen.

4.10. Cliëntondersteuning

In het complexe zorglandschap dient de zorgbehoefte ondersteund (te kunnen) worden in het zoeken naar de meest passende zorg.

De Wmo bepaalt dat gemeenten cliëntondersteuning moeten bieden: gratis, levensbreed, onafhankelijk en in het belang van de cliënt. De cliëntondersteuning voor jeugd (en gezin) en voor werk en inkomen is ook in de Wmo geregeld.

De inzet van onafhankelijke zorgondersteuners is derhalve een verplichting voor de gemeente, waarbij specialistische ondersteuning gericht op een bepaalde handicap, ziekte, situatie of gebeurtenis dringend gewenst is.

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat de kwaliteit en vindbaarheid van deze ondersteuning bij gemeenten kan worden versterkt. Het Ministerie van VWS stelt daarom eenmalig aan gemeenten budget beschikbaar dat kan worden ingezet voor activiteiten ter versterking van de lokale cliëntondersteuning (Regeling specifieke uitkering versterking cliëntondersteuning). Al eerder is het College van B&W geadviseerd gebruik te gaan maken van de geboden faciliteiten door het Ministerie van VWS.

Kernpunten:

- Zorgdragen voor invulling wettelijk taak aangaande onafhankelijke cliëntondersteuning.
- Inzet specialistische ondersteuning gericht op bepaalde problematiek is dringend gewenst.
- Kwaliteit en vindbaarheid van onafhankelijke cliëntondersteuning versterken.

4.11. Vrijwilligers en mantelzorgers

De vele vrijwilligers en mantelzorgers binnen de gemeente verdienen grote waardering. Zij zorgen voor een belangrijk deel voor het draaiende houden en versterken van de samenleving, alsmede het betrekken van mensen daarbij.

Geconstateerd kan worden dat informele zorg steeds meer opgedrongen wordt. Er dient te worden beseft dat daar grenzen aan zijn en dat vrijwilligers(-organisaties) en mantelzorgers adequaat ondersteund en ontzorgd dienen te worden.

Er dient rekening mee te worden gehouden dat de omvang van de inzet van vrijwilligers de komende jaren waarschijnlijk zal afnemen. Dit omdat de vrijwilligers ouder worden en daardoor op enig moment (moeten) stoppen met het vrijwilligerswerk dan wel minder belast kunnen worden. De aanwas van jongere vrijwilligers is al jaren (te) beperkt.

Een vergelijkbare ontwikkeling is te zien voor wat betreft mantelzorgers. Met de vergrijzing groeit de behoefte aan mantelzorg, maar mantelzorgers worden ook ouder en minder belastbaar, terwijl jongere mantelzorgers in aantal en de voor mantelzorg beschikbare tijd afneemt.

Bezien kan worden op welke wijze vrijwilligers en mantelzorgers op enigerlei wijze beloond kunnen worden voor hun bereidwilligheid en inzet.

De mogelijkheid zou onderzocht moeten worden om vrijwilligers en mantelzorgers gratis openbaar vervoer binnen de gemeente aan te bieden dan wel een tegemoetkoming daarvoor te verstrekken. Dit vanwege de te overbruggen afstand naar en van de locaties waar men actief is en als blijk van waardering.

Kernpunten:

- Adequaat ondersteunen en ontzorgen vrijwilligers(-organisaties) en mantelzorgers .
- Inspelen op minder inzet aantal en geringere belastbaarheid vrijwilligers.
- Inspelen op minder inzet aantal en geringere uren beschikbaarheid mantelzorgers.
- Mogelijkheden op enige beloning vrijwilligers en mantelzorgers bezien (gratis OV).

4.11.1. Vrijwilligersbeleid / -voorzieningen / ondersteuning

Aan de gefinancierde zorg en ondersteuning en begeleiding wordt steeds minder ruimte gegeven en de capaciteit daarvan lijkt af te nemen. Dit leidt vrijwel zeker tot een groter beroep op vrijwilligers.

In dat kader is het ook van belang dat met het Programma Toekomstbestendig Domein onder andere wordt beoogd om een verschuiving te realiseren van geïndiceerd aanbod naar welzijnsvoorzieningen.

De overheid doet langs alle kanten een beroep op de burger, waarbij diegenen die zich verantwoordelijk voelen steeds vaker overbelast worden.

Bij het doen van een beroep op vrijwilligers dient met dit perspectief rekening te worden gehouden, echter zonder hetgeen beoogd wordt te beperken. Dit betekent dat de gemeente en de gefinancierde zorg verantwoordelijk is en blijft voor de benodigde zorg en ondersteuning, waaraan vrijwilligers naar vermogen aan kunnen bijdragen.

Het is nodig vrijwilligersbeleid op te stellen om tot een adequate en verantwoorde inzet van vrijwilligers te kunnen komen en een goede ondersteuning, begeleiding en ontzorging te bieden.

Daarbij is een verzekering tegen ongevallen en aansprakelijkheid een voorwaarde.

Er dienen activiteiten in gang te worden gezet die zeker ook jongere inwoners stimuleren om zich als vrijwilliger in te zetten, alsmede dienen de vrijwilligers en de organisaties die vrijwilligers inzetten adequaat te worden ondersteund.

Kernpunten:

- Door groot beroep overheid op vrijwilligers voelen deze zich steeds vaker overbelast.
- Gemeente en gefinancierde zorg verantwoordelijk voor benodigde zorg en ondersteuning.
- Vrijwilligersbeleid nodig voor een adequate en verantwoorde inzet vrijwilligers.
- Vrijwilligers goede ondersteuning, begeleiding en ontzorging bieden.
- Ondersteunen en faciliteren organisaties die vrijwilligers inzetten.

4.11.2. Mantelzorgbeleid / -voorzieningen / ondersteuning

Het streven van de overheid is om de verzorgingsstaat om te vormen naar een participatie samenleving en de zelfredzaamheid te vergroten.

Bij dit streven krijgt de mantelzorger een zeer grote rol toebedeeld.

De toename van het aantal ouderen en het terugtrekken van de gefinancierde zorg, ondersteuning en begeleiding, zorgen voor een groeiende behoefte aan mantelzorg.

Volgens onderzoek voelen mantelzorgers zich nu al tamelijk- tot zwaar belast. Dit kan dus alleen maar toenemen.

Om de (mantel)zorg langer vol te kunnen houden en draaglijk te maken is het van belang dat mantelzorgers nog zoveel mogelijk een eigen leven kunnen leiden.

Er dient derhalve te worden gezorgd voor een betere ondersteuning en vermindering van de belasting van de mantelzorger. Op korte termijn dienen daartoe concrete en realistische plannen te worden opgesteld en tot uitvoering te worden gebracht. Daarbij dient rekening te worden gehouden met het onderscheid in mantelzorgers die wonen bij de persoon die ze verzorgen en mantelzorgers die elders wonen.

Er dient onderzoek te worden gedaan naar de daadwerkelijke behoefte aan respijtzorg op basis waarvan respijtzorg dient te worden ingericht.

Indien mantelzorgers niet elders willen verblijven dan hun dementerende verwant dan wel de zorg niet aan anderen willen over laten, dient goede en voldoende ondersteuning te worden geboden bij de zorg thuis.

De mantelzorgers kunnen worden gewezen op de specifieke mogelijkheden die zorgverzekeringen vaak bieden (vervangende mantelzorg gedurende een periode en mantelzorgcursussen).

Kernpunten:

- Groeiende behoefte aan mantelzorg door toename aantal ouderen.
- Meer mantelzorg nodig door terugtrekken van de overheid en de gefinancierde zorg.
- Door groter beroep op mantelzorgers voelen deze zich steeds vaker overbelast.
- Belasting mantelzorgers verminderen zodat zij ook een eigen leven kunnen leiden.
- Gemeente en gefinancierde zorg verantwoordelijk voor benodigde zorg en ondersteuning.
- Mantelzorgers goede ondersteuning, begeleiding en ontzorging bieden.

5. De rol van de Adviesraad Sociaal Domein Nissewaard

De Adviesraad voelt zich verwant bij alle onderwerpen die behandeld zijn in het onderhavige document en wil en kan betrokken worden bij de ontwikkelingen daarin.

De Adviesraad zal zich ook de komende college-periode weer volledig inzetten om gedragen en beargumenteerde gevraagde en ongevraagde adviezen af te geven betreffende het sociaal

domein. Dit zowel formeel richting het College van B&W als informeel aan de ambtelijke organisatie in de voorbereidende fase van een Verordening dan wel beleid of uitvoering, alsmede waar het de voorlichting aan de inwoners betreft.

De Adviesraad is ook altijd bereid in gesprek te gaan met vertegenwoordigers van de bestuurlijke en ambtelijke organisatie.

De Adviesraad gaat er vanuit dat het (kwartaal) overleg met de wethouders die onderwerpen het sociaal domein betreffende in de portefeuille hebben, zal worden gecontinueerd.

Vanwege de functie en positie gaat de Adviesraad er vanuit telkens tijdig betrokken te worden bij voorgenomen wijzigingen in verordeningen en van (uitvoerings-)beleid. Voor de Adviesraad betekent dit betrokkenheid bij de voorbereidingsfase, dit mede om te voorkomen dat aanpassingen na (ambtelijke) voltooiing aan de orde komen.

De Adviesraad verwacht telkens een spoedige reactie op uitgebrachte adviezen, waarin beargumenteerd wordt aangegeven wat wordt overgenomen en wat niet.

Daarnaast wordt verondersteld dat de Adviesraad tijdig alle benodigde informatie ontvangt die van belang is voor het functioneren en het uitvoeren van de taken waarvoor de Adviesraad is ingesteld.

Vorenstaande geldt niet alleen voor de Adviesraad, maar ook voor de Werkgroep Inclusie Beleid ten aanzien van de aspecten behorend bij toegankelijkheid.

Daar waar het de regionale samenwerking betreft aangaande beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang / huiselijk geweld is de Regionale Adviesraad Beschermd wonen en opvang (RABWO) het aangewezen adviesorgaan.

6. Vervolg

De Adviesraad adviseert de uitwerking van de vastgelegde voorgenomen acties voortvarend ter hand te nemen, opdat het beoogde uiteindelijke resultaat binnen afzienbare termijn kan worden gerealiseerd.

Aandachtspunt daarbij is dat de intenties van de gemeente vaak goed zijn, maar dat een concrete uitwerking niet zelden ontbreekt.

Op basis van inhoudelijke keuzes en prioriteiten bij de uitvoering dienen realiseerbare plannen (voor een jaar) te worden opgesteld waarvoor voldoende inzet en budget wordt gereserveerd.

De uitvoering en resultaten van geplande activiteiten dient gemonitord en geëvalueerd te worden en na afloop (van het jaar) dient verantwoording plaats te vinden.

De resultaten die hebben geleid tot een verbetering dienen geborgd te worden.

Op deze wijze wordt structureel en gecontroleerd gewerkt aan de verbeteringen binnen het sociaal domein.

Steller: Nico Jaspers
Secretaris Adviesraad Sociaal Domein Nissewaard